



GVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1506-680

Chișinău

02 12 2013

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.958 din 2 decembrie 2013.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege – Ministerul Justiției.

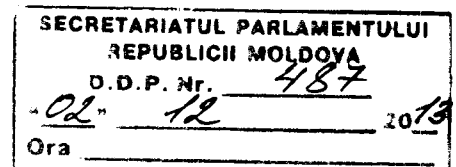
Anexă:

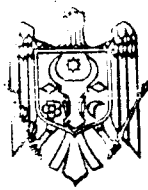
1. Hotărârea Guvernului nr.958 din 2 decembrie 2013 – 2 ex.
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex.
3. Nota informativă.

Prim-ministru

Iurie LEANCĂ

Ex. St.Gavriliță
250-358





GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 958

din 2 decembrie 2017

Chișinău

Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**L E G E****pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 11:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Actele Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, actele Băncii Naționale cu privire la administrarea specială asupra băncii, actele Băncii Naționale adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acționarilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii pot fi contestate doar sub aspectul procedurii de adoptare, în termen de 30 de zile, la Consiliul de administrație, prin depunerea unei cereri prealabile.”;

se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Consiliul de administrație examinează cererile prealabile privind actele Băncii Naționale prevăzute la alin. (4) în termen de 15 zile de la data depunerii.

(6) Cererile de contestare a actelor Băncii Naționale prevăzute la alin. (4) se examinează de instanța de judecată, în termen de 3 luni din data depunerii, sub aspectul procedurii de adoptare, cu condiția respectării obligatorii de către reclamant a procedurii prevăzute la alin. (4) și (5).”

2. Articolul 26 se completează cu litera t) cu următorul cuprins:

„t) examinează cererile prealabile privind actele Băncii Naționale prevăzute la art.11 alin. (4)”.

Art. II. – Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 11 se completează cu următoarea propoziție:

„Acțiunile de contencios administrativ privind actele Băncii Naționale sau nesoluționarea de către aceasta a unei cereri în termenul legal se înaintează în judecătoria în a cărei rază teritorială își are sediul Banca Națională.”

2. La articolul 21:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Prin derogare de la prevederile alin. (1) și (2), pînă la soluționarea definitivă a cauzei de către instanța de judecată nu poate fi suspendată executarea actelor Băncii Naționale cu privire la retragerea licenței băncii, cu privire la inițierea procedurii de lichidare silită a băncii, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de lichidator în cursul lichidării silite a băncii.”;

se completează cu alineatele (4)-(10) cu următorul cuprins:

„(4) Suspendarea executării actelor Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, actele Băncii Naționale cu privire la administrarea specială asupra băncii, actele Băncii Naționale adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acțiunilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii poate fi cerută în instanța de judecată numai după contestarea acestor acte la Consiliul de administrație al Băncii Naționale, în termen de 30 de zile de la adoptarea hotărîrii Consiliului de administrație al Băncii Naționale pe marginea cererii prealabile privind aceste acte sau de la nesoluționarea în termen.

(5) Suspendarea executării actelor Băncii Naționale menționate la alin. (4) poate fi dispusă de instanța de judecată numai la cererea reclamantului, concomitent cu înaintarea acțiunii și doar în cazul în care sînt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) motivele invocate de reclamant în susținerea acțiunii principale sînt pertinente și bine întemeiate și au fost prezentate suficiente dovezi pentru a susține acțiunea;

b) reclamantul poate dovedi că circumstanțele litigiului reclamă dispunerea urgentă a suspendării actului administrativ contestat, pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;

c) prejudiciul care ar putea fi cauzat acestuia depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.

(6) Instanța de judecată este obligată să examineze cererea de suspendare a executării actelor Băncii Naționale, cu citarea obligatorie a reclamantului și a pîrîtului, în termen de cel mult 3 zile de la prezentarea referinței sau de la data la care trebuia prezentată referința.

(7) Referința se prezintă în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea copiei de pe acțiunea de contencios administrativ privind suspendarea executării actelor Băncii Naționale prevăzute la alin. (4).

(8) Neprezentarea la ședința de judecată, fără motive temeinic justificate, a părților și/sau a reprezentanților lor nu împiedică examinarea cererii.

(9) Instanța de judecată pronunță o încheiere motivată privind suspendarea sau refuzul suspendării actelor Băncii Naționale. În cazul dispunerii de suspendare a executării actelor Băncii Naționale prevăzute la alin. (4), instanța de judecată se expune asupra întrunirii cumulative a condițiilor prevăzute la alin. (5).

(10) În baza încheierii de suspendare a actului Băncii Naționale prevăzut la alin. (4), instanța eliberează reclamantului titlul executoriu, iar copia încheierii se remite pîrîtului.”

3. La articolul 23, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Cererile de contestare a actelor prevăzute la art. 11 alin. (4) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei se examinează de instanța de judecată doar sub aspectul procedurii de adoptare, în termen de 3 luni din data depunerii. În scopul asigurării unui proces echitabil, instanța de judecată este obligată să întreprindă toate măsurile necesare pentru ca în interiorul termenului menționat părțile în proces să dispună de suficient timp pentru a-și pregăti apărarea, iar judecătorul – de posibilitatea de a examina minuțios cauza.”

Art. III. – Codul de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 415), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 37¹:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), în cazul în care într-o pricină ce se judecă în instanța de drept comun, una din pretenții vizează actele prevăzute la art. 11 alin. (4) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, instanța de drept comun emite o încheiere, fără drept de atac,

de separare a pretenției de contencios administrativ și de strămutare a acesteia în instanța competentă.”

2. Articolul 174 se completează cu următorul alineat:

„La dispunerea măsurilor de asigurare a acțiunii în litigiile care vizează competențele Băncii Naționale în domeniile politicii monetare și valutare, inclusiv a măsurilor de salvagardare, în domeniile evaluării și supravegheții calității acționarilor entităților supravegheate de Banca Națională, administrării speciale a băncii, precum și în litigiile ce vizează competențele administratorului special al băncii, instanța de judecată va aplica *mutatis mutandis* prevederile art. 21 alin. (4)-(9) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.”

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul a fost elaborat, urmare a Hotărârii Curții Constituționale nr. 31 din 1 octombrie 2013, care a declarat neconstituționale prevederile art. 11 alin. (4) al Legii nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 21 alineatul (3) al Legii Contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, cu excepția prevederilor referitoare la retragerea licenței băncii și la actele impuse de Banca Națională a Moldovei în procesul de lichidare a băncii.

În conformitate cu prevederile art. 28¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Guvernul, în termen de cel mult 3 luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, prezintă Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea sau abrogarea actului normativ sau a unor părți ale acestuia declarate neconstituționale. Proiectul de lege respectiv va fi examinat de Parlament în mod prioritar. O obligație similară este prevăzută și de pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1662 din 23 decembrie 2002 privind modul de executare a hotărârilor Curții Constituționale.

Astfel, în vederea asigurării implementării prevederilor actelor normative menționate mai sus, Ministerul Justiției a elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Descrierea modificărilor și completărilor propuse sînt prezentate detaliat în punctele ulterioare ale prezentei note informative.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Prin prevederile legale declarate neconstituționale se excepta de procedura suspendării inclusiv actele Băncii Naționale ce țin de politica monetară și valutară, de administrare specială asupra băncii, de evaluarea și supravegherea calității acționarilor. Curtea a reținut că în modul în care au fost expuse noile prevederi ale Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii contenciosului administrativ, prin Legea nr.31 din 7 martie 2013 s-a încălcat dreptul la un proces echitabil, prin imposibilitatea persoanei de a se apăra efectiv și de a preveni un eventual prejudiciu adus drepturilor și intereselor sale, și a constituit o restricție nejustificată inclusă de legiuitor sub aspectul independenței activității instanțelor judecătorești.

Concomitent, Curtea a justificat exceptarea de la măsurile asigurătorii a actelor BNM ce țin de retragerea licenței și lichidarea băncii, care nu mai pot constitui un proces reversibil în urma pierderii încrederii de către deponenți iar scopul primordial fiind protecția drepturilor creditorilor și garantarea administrării corespunzătoare a băncii supuse lichidării. Ba mai mult, Curtea a observat că retragerea licenței constituie inclusiv o măsură premergătoare inițierii procesului de lichidare iar potrivit Legii instituțiilor financiare la examinarea litigiului privind retragerea licenței, instanța de judecată poate doar să recunoască că acțiunile Băncii Naționale față de bancă sunt ilegale, retragerea licenței rămânând în vigoare. În respectiva situație Banca Națională urmează să repare prejudiciile materiale cauzate băncii.

Astfel, în contextul respectivei hotărâri **se propune operarea modificărilor la art. 11 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și art. 21 din Legea contenciosului administrativ să stabilească că nu pot fi suspendate de către instanța de judecată doar actele BNM ce țin de retragerea licenței și procedura de lichidare.**

2. Totodată, se observă că Înalta Curte în hotărârea sa a reiterat constatările acesteia din Hotărârea nr. 24 din 15 noiembrie 2011 și anume că „în anumite domenii sensibile sau care au o importanță majoră pentru societate, cum

ar fi **stabilitatea sistemului bancar**, statul se bucură de o marjă mai largă de apreciere. Această marjă de apreciere presupune **dreptul statului de a stabili reglementari distincte față de alte domenii similare de reglementare**. La fel, Curtea a elucidat că băncile influențează major activitatea beneficiarilor de servicii financiare, precum și sănătatea economiei naționale, fapt care a determinat plasarea băncilor pe o poziție distinctă, caracterizată printr-un **statut legal special**, aplicabil întregii lor existențe.

Faptul că băncile operează cu resurse bănești care aparțin multor persoane, atât fizice, cât și juridice, face ca viabilitatea și credibilitatea acestora să fie factori de un interes public major și impune exigențe sporite privind reglementarea și supravegherea activităților bancare”.

De asemenea, apreciind importanța respectivului segment în procesul controlului constituționalității unor prevederi ale Codului de procedură civilă (*Hotărârea nr. 14 din 15 noiembrie 2012*), Curtea Constituțională a sistat procesul în partea ce ține de norma cuprinsă la art.470 alin.(1¹) CPC prin care a fost instituită obligația instanței de a informa Ministerul Justiției și Banca Națională a Moldovei, despre examinarea unei cereri de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești străine, în cazul în care este vizată o instituție financiară. În respectiva speță, Curtea a considerat că norma cuprinsă la art.470 alin.(1¹) CPC constituie o normă de oportunitate de natură să contribuie la **asigurarea securității raporturilor juridice în cazul în care este vizată o instituție financiară**, iar participarea acestor entități prin depunerea unor concluzii, este de natură să permită judecătorului să elucideze toate aspectele relevante în vederea soluționării juste a cauzei.

Reieșind din concluziile instanței de jurisdicție constituțională, în special a celor din Hotărârea nr. 31 din 1 octombrie 2013, și pentru a evita neadmiterea riscului excesiv în sistemul financiar **prin respectivul proiect de lege se propun reglementări speciale privind modalitatea de suspendare a actelor BNM** ce țin de domeniul politic și monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, a actelor cu privire la administrarea specială asupra băncii, a actelor adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acțiunilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de către aceasta sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii.

Astfel, **se propune completarea art. 21 din Legea contenciosului administrativ cu șapte alineate noi**, potrivit cărora actele menționate mai sus vor putea fi suspendate de către instanța de judecată doar la cererea reclamantului concomitent cu înaintarea cererii de chemare în judecată și doar în cazul în care:

- (i) motivele invocate de reclamant în susținerea acțiunii principale sunt pertinente și bine întemeiate și dacă au fost prezentate suficiente dovezi pentru a susține acțiunea; circumstanțele litigiului reclamă dispunerea urgentă a suspendării actului administrativ contestat, pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;
- (ii) reclamantul poate dovedi că circumstanțele litigiului reclamă dispunerea urgentă a suspendării actului administrativ contestat, pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;
- (iii) prejudiciul care ar putea fi cauzat acestuia depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.

De asemenea, prin derogare de la prevederile Codului de procedură civilă, instanța de judecată urmează să remită imediat și Băncii Naționale cererea privind suspendarea acțiunii, iar aceasta se va expune asupra tuturor argumentelor invocate printr-o referință. Instanța va examina suspendarea în prezența reclamantului și a pârītului, iar încheierea de suspendare va fi motivată ținând cont de toate circumstanțele invocate de către reclamant, și respectiv, de către pârīt prin referință. Referința urmează a fi prezentată de Banca Națională a Moldovei în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea copiei de pe acțiunea de contencios administrativ privind suspendarea executării actelor Băncii Naționale

Este necesar de subliniat că **respectivetele amendamente** incluse în proiect, care obligă reclamantul să probeze necesitatea suspendării actului **se desprind din raționamentele hotărârii Curții Constituționale**, care a subliniat că potrivit legislației procesual civile **în cererea de asigurare a acțiunii se indică motivele și circumstanțele pentru care se solicită asigurarea acțiunii**

3. De asemenea, prin Hotărârea nr. 31 din 1 octombrie 2013 se menționează că: „71. [...] **în vederea evitării abuzurilor nejustificate** din partea reclamantului, legislația procesuală civilă lasă posibilitatea judecătorului de a aprecia asupra întinderii și caracterului real, ireversibil al prejudiciului, a cărui producere iminentă este invocată de reclamant. 73. [...] măsurile provizorii aplicate în fiecare caz separat examinat de instanța de judecată, **țin de substanța obiectului acțiunii**.

Instanța urmează să dispună respectiva măsură provizorie care menține starea de fapt pe durata examinării cauzei, **în circumstanțe în care în mod plauzibil se afirmă un risc al unei pagube ireparabile**. 76. [...] **suspendarea executării acestora nu constituie o regulă aplicată de instanța de judecată, ci intervine ca o măsură de excepție**, în urma examinării individuale a fiecărei cauze deduse instanței spre soluționare. 77. [...] asupra necesității suspendării actului **instanța urmează să acționeze cu diligență**, luând în considerare necesitatea protejării intereselor deponenților, păstrării secretului depozitelor, precum și **neadmiterii riscului excesiv în sistemul financiar**.”

Subsecvent, în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ *“Instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia”* iar din conținutul alin. (1) al respectivului articol se deduce limitele de acțiune a instanței și anume aceasta urmează să se pronunțe doar dacă a fost respectată procedura și prevederile legale și dacă nu a fost încălcată competența.

În același timp, pentru a evita interpretările eronate a cadrului legal și totodată reieșind din complexitatea și importanța sistemului financiar-bancar, se consideră judicios de a sublinia că în procesul de examinarea a actelor Băncii Naționale în domeniul politicii monetare și valutare, a actelor cu privire la administrarea specială asupra băncii, a actelor adoptate în procesul de evaluare și supraveghere a calității acțiunilor entităților supravegheate de Banca Națională, precum și măsurile implementate de Banca Națională sau de administratorul special în cursul administrării speciale a băncii, **pot fi contestate doar sub aspectul procedurii de adoptare**. În acest sens, au fost operate modificări atât la **art. 11 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei**, cât și **art. 23 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ**.

4. Prevederea din articolul 34 al Legii nr. 793-XIV, conform căreia dispozițiile legii se completează cu normele Codului de procedură civilă, cuplată cu măsurile generoase de asigurare a acțiunii, puse la dispoziția instanței de judecată în virtutea articolelor 174-175 din Codul de procedură civilă, poate avea drept efect eludarea condițiilor riguroase de suspendare a actelor Băncii Naționale prin dispunerea de către instanță a altor măsuri de asigurare a cu un efect similar. Din acest motiv proiectul **propune completarea Codului de procedură civilă cu prevederea, că la dispunerea măsurilor de asigurare a acțiunii în litigiile care vizează competențele Băncii Naționale în domeniile politicii monetare și valutare, inclusiv măsurile de salvagardare, evaluării și supravegherii a calității acțiunilor entităților supravegheate de Banca Națională, administrării speciale a băncii, precum și în litigiile ce vizează competențele administratorului special al băncii, instanța de judecată va aplica mutatis mutandis prevederile art. 21 alin. (4) — (11) din Legea nr. 793-XIV**. O asemenea completare corespunde Recomandării R (89) 8 a Comitetului de miniștri al Consiliului European, Regulilor de procedură. ale Curții de Justiție a Uniunii Europene din 25.09.2012 (art. 160). În textul proiectului propunem detalierea și precizarea referințelor la

categoriile Hotărârilor Consiliului de administrație — hotărârile care sunt supuse contestării sau hotărârile adoptate ca urmare a examinării cererii prealabile.

5. Totodată, reieșind din particularitățile pricinilor ce se referă la actele Băncii naționale incluse la art. 11 alin. (4) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995, precum și procedura de examinare a acestora s-a considerat necesară includerea unei excepții de la regula stabilită de art. 37¹ din Codul de procedură civilă, care stabilea că, în cazul în care cererea de chemare în judecată conține mai multe pretenții conexe, unele dintre ele fiind de competența instanței judecătorești de drept comun, iar altele de competența unei instanțe specializate, toate pretențiile se vor examina de către instanța de drept comun.

Astfel, proiectul de lege propune completarea **articolului 37¹ din Codul de procedură civilă** cu un alineatul (2), care ar stabili în mod cert că, în cazul în care într-o pricină ce se judecă în instanța de drept comun, una din pretenții vizează actele prevăzute la art. 11 alin. (4) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, instanța de drept comun emite o încheiere, fără drept de atac, de separare a pretenției de contencios administrativ și de strămutare a acesteia în instanța competentă.

3. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea practică a proiectului nu presupune alocări financiare suplimentare din contul mijloacelor bugetare.

4. Impactul proiectului

Proiectul va asigura implementarea prevederilor art. 28¹ alin. (2) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 1662 din 23 decembrie 2002 privind modul de executare a hotărârilor Curții Constituționale

5. Obiecțiile, recomandările și evaluările pe marginea proiectului înaintate de către instituțiile interesate și concluziile acestora

Proiectul respectiv a fost coordonat cu organele interesate. În mod special a fost solicitată opinia Băncii Naționale a Moldovei, Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, Institutului Național al Justiției, autorităților publice centrale, Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Asociației Băncilor din Moldova și Universității de Stat din Moldova..

În adresa Ministerului Justiției au fost remise opiniile, comentariile și recomandările ale **5 instituții, fiind formulate 21 obiecții/recomandări/comentarii**. Acestea au fost incluse în sinteza anexată la proiect și care au fost luate în calcul la definitivarea proiectului. Este necesar să se menționeze că, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești și Banca Națională a Moldovei au susținut proiectul de lege fără obiecții.

Ministru



Oleg EFRIM